

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 253

van **GWENNY DE VROE**

datum: 16 januari 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Zwerfvuilbeleid - Producentenverantwoordelijkheid kauwgom- en sigarettenindustrie

In Vlaanderen worden volgens Mooimakers zo'n 100.000 peuken per dag weggegooid. Onschuldig is dat allerminst. Een sigarettenfilter bestaat voor 95 procent uit cellulose acetaat, een plasticachtige stof, en heeft in de buitenlucht tussen 2 en 15 jaar nodig om af te breken.

De Vlaamse Regering keurde op 20 juli 2018 het versterkte verpakkings- en zwerfvuilbeleid goed, het zogenaamd verpakkingsplan 2.0. Het verpakkingsplan 2.0 verwijst naar een uitgebreidere producentenverantwoordelijkheid voor de sigaretten- en kauwgomindustrie. Dat is dan niet alleen om financieel bij te dragen aan de zwerfvuilproblematiek, maar ook om te bekijken wat de mogelijkheden zijn om sigarettenpeuken en kauwgom minder belastend te maken voor het milieu, bijvoorbeeld biologisch afbreekbaar of met een inzameling onmiddellijk in het pakje.

Op 24 april 2019 werd een overeenkomst met de sigarettensector gesloten voor de periode 2016-2017-2018-2019. Dit in afwachting van een definitieve regeling conform de Europese SUP-richtlijn (Single Used Plastics). Helaas is er nog steeds geen akkoord met de kauwgomsector, ondanks herhaaldelijk overleg.

1. Heeft het vervolgoverleg met de sigarettensector in november 2019 om de bijdrage voor 2020 te bepalen in afwachting van de definitieve uitvoering van de Europese SUP-richtlijn, plaatsgevonden? Zo ja, welke bijdrage werd afgesproken voor 2020? Zo niet, waarom heeft het overleg niet plaatsgevonden?
2. Wat is de stand van zaken van de definitieve regeling voor sigaretten en kauwgom conform de Europese SUP-richtlijn?
3. Wat is de stand van zaken van de intentie van de minister om samen met alle betrokken sectoren die een aandeel hebben in zwerfvuil, tot een langdurige overeenkomst te komen waarin niet alleen de financiële bijdrage wordt bepaald maar ook de uit te voeren acties in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid? Op basis van welke objectieve data wenst de minister tot deze overeenkomst te komen? Graag een opsomming.
4. Wat is de stand van zaken van het verplicht terugnamebeleid voor de tabaksproducenten dat de Europese Unie wil invoeren?
- 5 a) Wat is de stand van zaken van het overleg met de kauwgomsector?

- b) Vond het overleg in april 2019 plaats? Zo ja, hoe evalueert de minister dit overleg? Wat zijn de belangrijkste conclusies? Zo neen, wanneer vindt dit overleg plaats?
 - c) Welke concrete acties zal de minister ondernemen om tot een overeenkomst met de kauwgomsector te komen?
- 6.
- a) Op welke manier onderzoekt men de mogelijkheden om sigarettenpeuken en kauwgom minder belastend te maken voor het milieu?
 - b) Wat is de stand van zaken van de verschillende biologisch afbreekbare initiatieven voor peuken en kauwgom?
7. Voormalig minister Schauvliege verklaarde op 15 januari 2019 dat indien overleg en dialoog niet zouden slagen, ze de OVAM zou laten onderzoeken of men bepaalde engagementen en responsabilisering wettelijk zou kunnen laten afdwingen.
- a) Wat is daarvan de laatste stand van zaken?
 - b) Hoe staat de minister tegenover het wettelijk afdwingen van een engagement ten aanzien van de kauwgomsector?
 - c) Zal de minister overgaan tot een wettelijke afdwinging? Zo ja, op welke manier? Zo neen, waarom niet?
8. Van 30 september tot 6 oktober 2019 vond voor de derde keer de Week van de Handhaving plaats.
- a) Op welke manier werd er ingezet om het aantal peuken en kauwgom die op de grond belanden, tegen te gaan?
 - b) Hoeveel overtredingen werden vastgesteld?
 - c) Hoeveel overtreders werden aangesproken?
 - d) Hoeveel overtreders werden beboet? Graag een overzicht met welke soort boete (PV/GAS ...) .

ANTWOORD

op vraag nr. 253 van 16 januari 2020

van **GWENNY DE VROE**

1. Op 13 november 2019 vond een eerste verkennend overleg plaats tussen de OVAM en vertegenwoordigers van de tabakssector. Hierop werd de impact van de SUP-richtlijn toegelicht en een overzicht gegeven van wat de impact hiervan zou kunnen zijn voor de sector. Hier werd afgesproken dat de sector hierover ging nadenken en dat begin 2020 opnieuw contact zou worden opgenomen.
2. De SUP-richtlijn moet zijn omgezet in Vlaamse en federale wetgeving tegen 2 juli 2021. Vanaf 5 januari 2023 moeten de kosten voor bewustmakingsmaatregelen ter preventie van zwerfvuil van peuken, de inzameling van deze peuken via openbare afvalinzamelsystemen en hun verwerking, de opruimkosten van peuken die in het zwerfvuil terechtkomen en de verzameling en rapportering van gegevens, gedragen worden door de producenten. In functie daarvan loopt er nu een fractietelling van het zwerfvuil. Daarbij meten we over de 4 seizoenen de samenstelling van het zwerfvuil op verschillende plaatsen in Vlaanderen. Die studie zal ons een beeld geven van het aandeel van peuken in het zwerfvuil gemeten in aantal stuks, in volume en in gewicht. Op basis daarvan kunnen we een onderbouwd voorstel maken voor het aandeel dat de tabakssector moet betalen in de zwerfvuilkosten die vandaag betaald worden door Vlaamse en lokale overheden. Een tweede studie bepaalt een referentiekost voor die zwerfvuilkosten die we zullen gebruiken om lokale en Vlaamse overheden te vergoeden voor hun inspanningen. Beide studies zullen eind 2020 afgerond zijn zodat we in de loop van 2021 kunnen komen tot een onderhandeld akkoord met de producenten van artikelen die in het zwerfvuil terechtkomen over de vergoeding van de kosten. Daaronder vallen ook de tabaksproducenten. Kauwgom valt niet onder de SUP-richtlijn, maar ik heb de intentie om ook de kauwgomproducenten op een gelijkaardige manier hun bijdrage in de zwerfvuilkosten te laten betalen. Op juridisch vlak werken we nu aan een voorstel van wijziging van het materialendecreet dat mogelijk maakt dat we de kosten van zwerfvuil doorrekenen naar de producenten. Vervolgens moeten we werken aan interregionale afspraken om de bedragen effectief te kunnen innen.
3. Zoals reeds hierboven gezegd, lopen er studies over de samenstelling van het zwerfvuil en de kost om het zwerfvuil op te ruimen. Die zullen ons ook meer inzicht geven in waar de knelpunten zitten op het terrein. Op basis daarvan kunnen we - naast financiering - ook bijkomende acties formuleren voor specifieke fracties in het zwerfvuil. We willen bijvoorbeeld ook de huidige acties om zwerfvuil te voorkomen van sigarettenpeuken die ondersteund worden door Mooimakers evalueren en acties die goed werken, opschalen.. Ook willen we op basis van deze inzichten bekijken welke andere instrumenten eventueel nog ingezet moeten worden en welke middelen nodig zijn om deze te realiseren.
4. Dit is onderdeel van de implementatie van de SUP-richtlijn. Zie antwoord op vraag 2.
5. a-b) In 2019 vonden 4 overlegmomenten met de kauwgomsector plaats: op 8 februari, 30 april, 27 augustus en 14 oktober. Op dit laatste overleg werd een voorstel van campagne-aanpak voorgelegd specifiek voor kauwgom. De afspraak was hier dat de sector dit voorstel grondig ging bekijken en dat zij opnieuw contact met de Vlaamse en Waalse zwerfvuilteams (Mooimakers en Bewapp) gingen opnemen om dit voorstel door te spreken.

- c) Ik zal ervoor zorgen dat deze gesprekken in 2020 een vervolg krijgen met concrete afspraken, acties en een bijdrage aan het zwerfvuilprobleem.
6. Door beide sectoren wordt aangegeven dat er onderzoek gebeurt naar minder belastende alternatieven zoals bijvoorbeeld biologisch afbreekbare filters voor sigaretten of biologisch afbreekbare kauwgom. Ik heb geen zicht op de stand van zaken van deze onderzoeken.
 7. Zoals reeds gesteld in punt 2, wil ik ook de kauwgomsector hun bijdrage in de zwerfvuilkosten laten betalen. Op die manier kunnen er meer acties richting kauwgom worden gefinancierd door Mooimakers en kunnen ook de opruimkosten van zwerfvuil worden vergoed door de kauwgomsector. Via het materialendecreet wil ik de juridische basis leggen voor het aanrekenen van zwerfvuilkosten voor alle producten die een significant aandeel hebben in die zwerfvuilkost en die een significante milieu-impact hebben als zwerfvuil. Daarvoor lopen nu die studies naar de samenstelling van het zwerfvuil.
 8. Bij de voorafgaande registratie van deelname aan de handhavingsweek 2019 van Mooimakers, noteerden 6 deelnemers dat zij specifiek actie gingen voeren rond sigarettenpeuken (De Panne, Willebroek, Zaventem, lokale politiezone Geel-Laakdal-Meerhout, Lier en Lommel). In realiteit ligt dit aantal hoger omdat niet iedereen de acties in detail omschrijft. Er werd na het aflopen van de Week van de Handhaving, in de rapportering van de resultaten ervan, niet specifiek gevraagd naar cijfers met betrekking tot handhaving op peuken en/of kauwgom. Mooimakers heeft hier dus geen gegevens over. In totaal werden tijdens de week van de handhaving 1244 mondelinge aanmaningen specifiek voor zwerfvuil gerapporteerd. Dit kan dus ook over ander klein afval gaan dan peuken en kauwgom. Daarnaast waren er ook 41 schriftelijke aanmaningen voor zwerfvuil, 246 GAS-pv's voor zwerfvuil waarvan 85 met bekende dader en 83 PV's voor zwerfvuil waarvan 76 met bekende dader. Een deel hiervan zal vermoedelijk gerelateerd zijn aan het weggooien van een peuk of mogelijks ook kauwgom, maar exacte cijfers kunnen hier niet over gegeven worden.